

Gfv.X.30.216/2011/4.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Németh H. Gábor ügyvéd) által képviselt **dr. K. I.** I.rendű és **E. Korlátolt Felelősségű Társaság** II.rendű felpereseknek a Marinné dr. Nyéki Ildikó ügyvéd által képviselt **T. Korlátolt Felelősségű Társaság "felszámolás alatt"** I. rendű és a dr. Persa Krisztina jogtanácsos által képviselt **T.Korlátolt Felelősségű Társaság** II.r. alperesek ellen szerződés érvénytelensége iránt indított perében a Fővárosi Bíróságon 22.G.41.214/2008 számon indult, és a Fővárosi Ítéltábla 15.Gf.40.433/2010/9. számú jogerős ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen a felperesek által 47. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 15.Gf.40.433/2010/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a II.rendű alperesnek személyenként 300.000 (Háromszázezer) forint - 300.000 (Háromszázezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellene további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I.r. felperes 2006. február 23-ig tagja és 2006. március 6-ig cégjegyzési jogosultsággal rendelkező vezető beosztású alkalmazottja volt az I.r. alperesnek.

Az I.r. alperes a T. Csoport tulajdonosi jogait gyakorló legnagyobb vagyongekezelő társaságként rendelkezési és szavazati joggal bírt a csoport termelő vállalatai felett. A négy nagy termelő vállalat a G. T. V. Zrt. (GTV), a TE G. Zrt. (TE GR), a G. T. K. Zrt. (GTK) és a T. E. és K. Zrt. (TEK) volt.

2006. tavaszára vált ismertté és nyilvánossá, hogy a T. Csoport

jelentős veszteségeket szenvedett el, ipari erejének megtartásához forrásbevonásra volt szükség. Ebben az időszakban a cégcsoportban tulajdonosi átrendeződés indult meg, az I.r. alperes üzletrészeiből 2006. február 23-i hatállyal a V. Zrt. 48 %-ot, a R. Kft. 19,33 %-ot és a K. Zrt. 9,33 %-ot szerzett meg. 2007. január 31-től kezdődően már csak a V. Zrt. és a R. Kft. volt az I.r. alperes tulajdonosa.

2006. februárjában „A T. Csoport válságkezelésének és reorganizációjának alapelvei” címmel készült egy dokumentum, amelyet a csoport tagjaiként az I.r. alperes, az általa irányított négy termelő társaság és a TE Kft, valamint a csoport finanszírozásában résztvevő bankok készítettek. A csoport válságkezelése és reorganizációja érdekében finanszírozói konzorcium létrehozatalát, a csoport terheinek átütemezését, a csoport működésének közvetlen konzorciumi ellenőrzés alá vonását jelölték meg: a csoport egységes irányítás alá helyezése útján a tulajdonosok, a finanszírozók és a Magyar Állam üzleti alapon történő pénzügyi kötelezettségvállalása mellett. A megállapodás létrejöttének feltételeként határozták meg a csoport tulajdoni viszonyainak átalakítását oly módon, hogy a tulajdonosi struktúraváltás következtében a csoport adósságállománya nem növekedhet. Ennek során a G. T. V. Zrt. (GTV) jelképes vételárért legalább közvetlen irányítást biztosító befolyást (75 % + egy szavazat) szerez a csoport ipari termelőtevékenységet végző többi tagjában (TEK, GTK, TE GR). A GTV részvényeinek 51 %-át a M. Bank (42 %) és a Finanszírozók - bankok - (9 %) birtokolják illetve szerzik meg, a fennmaradó 49 % részvénytőke a tulajdonosokat illeti meg. További finanszírozási feltételekről is megállapodtak, mely dokumentumot az I.r. felperes, mint az I.r. alperes tagja - észrevételeit mellékelve - aláírta.

Az I.r. alperes és a GTV között létrejött adásvételi szerződésekkel 1-1 forintos jelképes vételárért a GTV megszerezte a TE GR, a GTK és a TEK többségi részesedést jelentő részvénycsomagjait.

*

A II.r. alperes 1997. április 14-én jött létre, korábbi elnevezése M. Kft volt. 2006. június 14-től a R. Kft. többségi részesedése mellett a V. és a K. Zrt. volt a társaság tagja, ez utóbbinak a tagsági jogviszonya 2006. december 1-én megszűnt.

*

Az I.r. alperes 2005. gazdasági évről készült beszámolója 131.186.000 forint saját tőkét mutatott ki. A mérleg szerint 1.947.088.000 forint tartós részesedése állt fenn az I.r. alperesnek a csoport más, kapcsolt vállalkozási viszonyban álló társaságaival szemben és 188.973.000 forint egyéb tartós részesedése volt. A könyvvizsgáló a beszámolóhoz korlátozott hitelesítő záradékot adott utalva arra, hogy a fenti részesedés

három olyan, a csoporthoz tartozó társasággal kapcsolatban került kimutatásra, amelyeknek a 2005. december 31-i nem auditált beszámolójában a saját tőke negatív és pénzügyi nehézségekkel küzdenek. Kifogásolta, hogy a csoporttal szembeni lejárt követelés tekintetében a csoport pénzügyi nehézségeinek ismerete ellenére értékvesztés nem került elszámolásra. Az összegző vélemény szerint az éves beszámoló a társaság 2005. december 31-én fennálló vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről nem ad megbízható és valós képet.

*

Az I.r. alperes tulajdonosai (V., R., K.), 2006. június 22-i időponttal a társaság végelszámolással történő megszűnéséről határoztak, a 2006. június 21-i tevékenységet lezáró mérleg szerint a saját tőke -684.602.000 forint volt.

A végelszámolás alatt álló I.r. alperes mint eladó nevében a végelszámoló és a II.r. alperes mint vevő 2006. június 28-án három részvény-adásvételi szerződést kötött meg.

- 1) A TE GR Zrt. 653.000 forint névértékű névreszóló törzsrészcvényeit 50.000 forint vételárért,
- 2) a GTK 191.610.000 forint névértékű névreszóló törzsrészcvényeit 3.500.000 forint együttes vételárért,
- 3) a TEK 248.740.000 forint névértékű névreszóló törzsrészcvényeit 5.000.000 forint vételárért

vásárolta meg a II.r. alperes.

Az I.r. alperes tagjai 2006. július 17-i dátummal a végelszámolás befejezéséről és a társaság továbbműködéséről döntöttek, az erre az időpontra készített beszámolóban a saját tőke összegét - 1.055.570.000 forintban határozták meg.

*

Az adásvételi szerződés eredményeként a II.r. alperes a TE GR-ben 0,06 %, a GTK-ban 10,65 %, míg a TEK-ben 16,49 %-os részesedést szerzett. A három részvénytársaság 2005. december 31-ére készített beszámolójában saját tőkeként negatív szám szerepelt.

A GTK ellen 2006. június 22-én indult meg a felszámolás (Fővárosi Bíróság Fpk. 01-05-006987, felszámoló. T. Kft.), a TEK ellen 2007. február 12-én indult. (Fővárosi Bíróság Fpk.01-07-000561, felszámoló: M. Zrt.)

A II.r. alperes 2006. december 31-ére készített beszámolója szerint a három részvénycsomag megszerzéséből csak a TE GR befektetése maradt változatlan áron a nyilvántartásban, mert az a reorganizáció eredményeként folytatta a tevékenységét, a másik két

részvénytársaság felszámolásának megindulása miatt a befektetések tekintetében a II.r. alperes 100 %-os értékvesztést szenvedett el.

*

2007. március 31-i dátummal az I.r. alperes tulajdonosai ismét elhatározták a végelszámolás megindítását. Az új végelszámoló szakértői véleményt készíttetett, melyben az I.r. alperes eszközeinek értékét a végelszámolás kezdő időpontjában a kimutatott 1.897.412.000 forint helyett 28.421.000 forintban állapították meg, a saját tőke -2.293.961.000 forint összegben került kimutatásra. Ennek alapján a végelszámoló kezdeményezte a felszámolás elrendelését.

A Fővárosi Bíróság a 8.Fpk.01-07-002653 számú eljárásban az I.r. alperes felszámolását 2007. szeptember 20-án megindította, felszámolóként a B. Zrt-t jelölve ki.

Az I.r. felperes munkabér és járulékai címen bejelentett hitelezői igényét a felszámoló 67.747.306 forint összegben vette nyilvántartásba.

Az M. Zrt. a felszámolásban bejelentett 608.094.688 forint, 355.88 USD és 212,28 EUR követelését a II.r. felperesre engedményezte, melyet a II.r. felperes bejelentett és a felszámoló hitelezőként nyilvántartásba vette.

*

A felperesek megtámadták az I.r. alperes és a II.r. alperes között 2006. június 28-án létrejött szerződéseket és

- annak megállapítását kérték, hogy e szerződések a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40.§ (1) bekezdésének a) és b) pontjába ütköznek. Kérték, hogy a bíróság kötelezze a II.r. alperest annak tűrésére, hogy a felperesek mint a felszámolás alatt álló hitelezők igénye és annak késedelmi kamata a II.r. alperes vagyonának a terhére kielégítést nyerjen.
- Másodlagosan azt kérték - az I.r. alperessel szembeni megállapítási kereset mellett -, kötelezze a bíróság a II.r. alperest annak tűrésére, hogy felperesek hitelezői igénye és az azután járó késedelmi kamat a szerződésekkel megszerzett részvényekből nyerjen kielégítést.
- Harmadlagosan azt kérték, hogy a bíróság kötelezze a II.r. alperest a perbeli szerződésekkel megszerzett részvények I.r. alperes tulajdonába és birtokába történő visszabocsátására, és a szóban forgó szerződések tárgyát képező részvények tulajdonjogának cégnyilvántartás szerinti visszaállítására.

A felperesek hivatkoztak a Cstv.40.§ (3) bekezdésében foglaltakra és előadták, hogy az I.r. alperes üzletrészeit megszerző 3 társaság a perbeli időszakban mindvégig egységesen lépett fel. A Gazdasági Versenyhivatal által lefolytatott, az összefonódás engedélyezésére irányuló eljárásban hozott határozat szerint 2006. márciusában létrejöttek azok a jogügyletek, amelyek a közös irányítást gyakorló főtulajdonosok alatt közvetlenül a GTV alá rendezték a többi termelővállalatot. 2006. júniusára lezárult az előkészítő szakasza a társasági átrendezésnek, ezután a fedezetelvonás megtörténhetett, amelyek következtében nem az I.r. alperes vagy általában a T. Csoport vagyonának a helyreállítására került sor, hanem a csoport prosperáló ágazatainak a közös irányítást gyakorló társaságok érdekkörébe történő kiemelésére. A társasági részesedések irreálisan alacsony ár fejében kerültek átruházásra, a részvények - és a társasági részesedések mögötti piaci területek, üzletágak - elvonásával egyfelől az adós vagyona csökkent, másfelől a vevő azon kielégítési alapot vonta el, amely a hitelezői igényekre akár a szerződés megkötésekor megindítandó felszámolás esetén, akár a társaság további működése esetén elegendő fedezetet nyújthatott volna.

Az I.r. alperes határozott érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A II.r. alperes elsődlegesen a Cstv. 40.§ (1) bekezdésében írt szubjektív határidő elmulasztására hivatkozva kérte a kereset elutasítását. Érdemben mindkét felperes keresetének elutasítását kérte azzal, hogy a megtámadott szerződések nem fedezetelvonók és nem is feltűnően aránytalan értékkülönbséggel megkötött ügyletek. A II.r. alperesnek nem volt célja a hitelezők kijátszása, a részvényvásárlásra az I.r. alperes munkavállalói részére teljesítendő fizetési kötelezettségek érdekében került sor akként, hogy a felek az árfolyamról készült értékelések feletti összegben határozták meg a vételárat. A részvénytársaságok már az adásvételi szerződések megkötését megelőzően elvesztették értéküket.

A II.r. alperes egyébként sem szerzett a perbeli adásvételi szerződésekkel olyan mértékű részesedést a társaságokban, amelyek meghatározó befolyást eredményeztek volna. Az I.r. felperes által is aláírt reorganizációs alapelvek alapján 2006. március 20-án került sor a perbeli adásvételi szerződésekkel érintett részvénytársaságok által kibocsátott részvénytársaság többségi részesedésének megszerzését eredményező szerződések megkötésére - melyet a felperesek nem támadtak meg. A perbeli szerződésekkel a II.r. alperes további jogosítványt nem szerzett az érintett 3 társaság tekintetében, mint amivel már korábban is rendelkezett. Miután a két szerződés csomag megkötésére 3 hónap különbséggel került sor, semmi nem indokolja, hogy a korábbi adásvételi ügyleteket a felperesek nem támadták meg. A megtámadás alapjául szolgáló körülmények vagy mind a két szerződés csomag, vagy egyik

tekintetében sem állnak fenn.

A bíróság által kirendelt szakértő:

- A TE GR Zrt. részvénye könyvszerinti értékét a társaság 2005. december 31-i beszámolójában szereplő negatív saját tőke összegre tekintettel nulla forintban határozta meg, mert az egy részvényre eső saját tőke eredménye negatív. Az eszközök piaci értéken történő arányos értékelése sem eredményezhetne - becslése szerint - pozitív adatot, mert a rövid lejáratú kötelezettségek és a passzív időbeli elhatárolások összege több, mint 3,5 milliárd forinttal haladták meg a forgóeszközök és az aktív időbeli elhatárolások értékét. A jövedelemalapú értékelés sem ad pozitív eredményt, mert a társaság 2005. évi működési cash-flow-ja is mínusz előjelű.

- A GTK Zrt. tekintetében utalt arra, hogy a 2005. évi beszámolót a könyvvizsgáló nem fogadta el, a beszámoló a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről nem ad megbízható és valós képet, emiatt a részvények könyvszerinti árfolyamértéke nem állapítható meg. Nincs más olyan érdemi adat sem, amiből irányarat lehetne képezni. Ráadásul a társaság az értékesítés időpontjában már felszámolás alatt állt. A felszámolás kezdő időpontjára készített tevékenységet lezáró éves beszámoló a társaság saját tőkéjét - 7.074.468.000 forintban határozta meg, kötelezettségei 3,838-szor nagyobbak a teljes eszközvagyonnál.

- A TEK vonatkozásában a könyvszerinti értéket nulla forintban határozta meg, és megállapította, hogy becslése szerint az eszközök piaci értéken történő arányos értékelése sem eredményezne pozitív eredményt, mert a társaság jelentősebb ingatlannal, forgalomképes egyéb értékes tárgyi eszközzel nem rendelkezik és ezen felül 3,5 milliárd forint készfizető kezességet is vállalt az I.r. alperes érdekkörébe tartozó társaságok kötelezettségeiért. A jövedelem alapú értékelés sem ad pozitív eredményt, mert a 2005. évi működési cash-flow-ja is negatív előjelű volt.

Arra is utalt, hogy olyan részvénycsomagok kerültek értékesítésre, melyek a tulajdonos számára a társtulajdonosokkal szemben nem biztosítanak előjogokat.

Mindezek alapján a felek feltehető szándékának figyelembe vételével azt állapította meg, hogy a szerződéskötés napján az ott meghatározott vételár volt a tényleges forgalmi érték, mert ezen az értéken a részvények átruházása megtörtént.

A szakvélemény kiegészítésében az első végelszámolási időszak alatt történtek kapcsán kifejtette, hogy „a társaság végelszámolására megválasztott M. Zrt. nevében eljáró Sz. T. nagy mértékben csökkentette a társaság vagyonát. Ennek következményeként sérültek

a hitelezői érdekek." Kijelentette, hogy a végelszámolás előtti zárómérlegben - 2006. június 21. - nem volt helyes a befektetett pénzügyi eszközök értékelése, az eszközök egyértelműen felértékelten szerepeltek. Utalt arra, hogy a TEK és a GTK ellen indult felszámolás ténye, illetve az, hogy a TE GR beszámolójának adatai alapján 2006. június 23-án gyakorlatilag már fizetéseképtelen helyzetben volt, megerősítette a részvénycsomagok piaci értékére vonatkozó megállapítását. Kijelentette, hogy az I.r. alperes nem lett volna képes a saját tulajdoni arányának megfelelő befizetésre az eladott részvényekkel érintett társaságok tekintetében, hogy ezzel megmentse őket a felszámolásból.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította, s egyetemlegesen kötelezte őket, hogy fizessenek meg az I.r. és II.r. alperesek részére személyenként 1.250.000 forint perköltséget.

Megállapította, az adásvételi szerződés időpontjában a részvénycsomagok értéküket veszítették, vagyoni értékkel nem rendelkeztek, ezért az átruházásukra vonatkozó szerződések nem eredményezhették az adós vagyonának csökkenését. Kifejtette, hogy a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) pontjában megfogalmazott megtámadási ok esetében az eredményes megtámadáshoz szükség van arra, hogy a törvényben meghatározott időtartamon belül történjék a jogügylet, az adós vagyonának csökkenését eredményezze, az adós szándéka a hitelezők kijátszására irányuljon, és a másik fél erről tudjon. Az adós vagyonának csökkenése hiányában nem vizsgálhatóak az egyéb feltételek.

A Cstv. 40.§ (1) bekezdés b) pontjában írt megtámadási oknál a feltűnően aránytalan értékkülönbözetet nem látta megállapíthatónak.

*

A felperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte a felpereseket, hogy a II.r. alperesnek fizessenek meg személyenként 300.000 forint másodfokú perköltséget. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

A Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) és b) pontjának elemzéséből arra a következtetésre jutott, hogy a tényállások objektív eleme az adós vagyonának csökkenését eredményező, illetve a visszterhes jogügylet feltűnően aránytalan értékkülönbözettel megkötött jellege. Ha ez az elem hiányzik, a szerződések megtámadására alapot adó tényállás nem valósulhat meg. Helytállónan rendelte ki ezért az elsőfokú bíróság a szakértőt és az aggálytalan, kiegészített szakértői vélemény alapján helyesen állapította meg a részvények értékét, s ebből helytállónan következtetett arra, hogy az adós vagyona a megtámadott

szerződések teljesítésének következményeképp nem csökkent. Utalt arra, hogy emiatt nem volt jelentősége a Cstv. 40.§ (3) bekezdésében írt vélelemnek, illetve az egyéb tényállási elemek vizsgálatának.

A másodfokú bíróság egyetértett a szakértői véleményben kifejtett azon állásponttal, hogy a részvények forgalmi értéke a szerződésekben kikötött vételárral azonos. Ebből következően nem látta szükségesnek a szakértői vélemény kiegészítését, a szakértő meghallgatását vagy újabb szakértő kirendelését. Álláspontja szerint a hitelezői igények kielégítési alapjának elvonásáról akkor lehet beszélni, ha objektív ismérvek alapján (szakértői módszerekkel) megállapítható a támadott szerződések következményeként az adós vagyonának csökkenése. A felperesek azon állítását, hogy a szakértő által alkalmazott értékelési módszerek nem elegendőek, nem találta meggyőzőnek, mert ennek indokolására a felperesek nem tudtak felhozni olyan szempontokat, amely tükrében a szakértői vélemény alapossága, szakszerűsége megkérdőjelezhető lett volna. Álláspontja szerint a fellebbezésben említett számviteli eszközökkel nem mérhető körülményeket - különösen a humán erőforrást, szakmai potenciált, a csoport tevékenységének sajátosságait - az adott cégek konkrét helyzetében nem lehetett olyan tényezőknak tekinteni, amelyek a részvényeik értékét számottevően befolyásolhatták volna.

A 2005. december 31-i fordulónapra készített beszámolóval kapcsolatban kifejtette, hogy a szakértő helyesen értékelte annak tartalmát. A részvények forgalmi értéke nem attól függ, hogy azokat a tulajdonos - különféle üzleti indokok alapján - milyen értéken tartja nyilván a mérlegében. Rámutatott, hogy a részvények értékesítése akkor csökkentette volna az adós vagyonát, ha a vételár a forgalmi értékénél - nem pedig annál az értéknél, amelyen azokat a tulajdonos a mérlegében szerepeltette - alacsonyabb. Mivel a részvények értéke a szakértő szerint a nullával, a forgalmi értéke pedig a tényleges vételárral volt egyenlő, valójában nem lehet szó a negatív vagyon növekedéséről.

*

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérték a Legfelsőbb Bíróságot

- elsődlegesen, hogy a jogerős ítéletet - az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatállyal - helyezze hatályon kívül és a kereseti kérelemnek megfelelően marasztalja az I.r. és II.r. alpereseket,
- másodlagosan kérték, hogy a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára,
- harmadlagosan kérték, hogy a jogerős ítéletet - az elsőfokú

bíróság ítéletére is kiterjedő hatállyal - helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára.

Kérték az alperesek perköltségben való marasztalását.

Állították, hogy a jogerős ítélet sérti a Cstv. 3.§ (1) bekezdés e) pontját és 4.§ (1) és (2) bekezdését; a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) és b) pontját és (3) bekezdését; a Pp.3.§ (3) bekezdését, 182.§ (3) bekezdését, 206.§ (1) bekezdését, 218.§ (3) bekezdését; 221.§-át; a 2000. évi C. törvény 15.§ (2) bekezdését, 24.§ (2) bekezdését és 28.§ (1) bekezdését.

Álláspontjuk szerint az ügy lényegi eleme egyrészt a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) pontjában foglalt konjunktív feltételek jogi tartalmának tisztázása, másrészt a szakvélemény helyes értékelése. A Cstv. 40.§ (1) bekezdése két feltételt nevesít az eredményes megtámadás feltételeként: az adós vagyonának csökkenését és a hitelezők kijátszásának célját. Az első szakkérdés, a második ténykérdés, melyhez a Cstv. 40.§ (3) bekezdése vélelmet állít fel.

Az elsőfokú bíróság úgy rendelte el a szakértői bizonyítást, hogy szükség szerint kerüljön sor társszakértő bevonására az értékpapírs jogi és cégértékelési kérdések miatt, erre azonban nem került sor.

A szakértői véleményből kiemelték, hogy a szakértő megállapítása szerint az adásvételi szerződések nagymértékben csökkentették az adós vagyonát, ugyanakkor a bíróság arra hivatkozott, hogy a szerződések nem csökkentették az adós vagyonát. Utaltak arra, hogy a Cstv. 3.§ (1) bekezdésének e) pontja és a 4.§ (1)-(2) bekezdései a vagyon meghatározásakor a befektetett eszközöket és a forgóeszközöket hívják fel, mely esetében, ha ezek mértéke csökken, akkor a vagyon csökken. A szakértő megállapította, hogy az I.r. alperesnek ez a vagyona csökkent, ennek ellenére a bíróság ezt nem látta megállapíthatónak. Álláspontjuk szerint feloldandó a szakértői vélemény és kiegészítő szakvéleménynek az a belső ellentmondása, miszerint a vagyon csökkenését állítja a szakértő, ennek ellenére a részvények vételárát nem tartja értékaránytalannak, emiatt kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

Hivatkoztak arra, hogy a jogerős ítélet tévesen értelmezte a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) pontjának tartalmát, mert a törvény nem az értékaránytalanságot, hanem csupán a vagyon csökkenését írta elő feltételként, ennél a megtámadási oknál nem is szükséges az értékarányosság vizsgálata, csak az, hogy a vagyon akár 1 Ft-tal is csökkent-e és fennáll-e a hitelezők kijátszásának a célja. A szakértő megállapította a vagyon csökkenését. Hogy ez

nagymértékűnek tekinthető, vagy sem az nem került megállapításra, de mindenképpen csökkent. Az alperesek nem döntötték meg a vélelmezett hitelező kijátszási célt, de a szakvéleményből is kitűnik, hogy racionális üzleti szándék nem vezette az alpereseket. Álláspontjuk szerint a hitelezők kijátszásának célja a kiegészítő szakvéleményből egyértelműen megállapítható, a perbeli jogügylet közvetlenül vezetett a fizetéseképtelenséghez.

Az I.r. alperes nem nyújtott be felülvizsgálati ellenkérelmet.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és kérte a felperesek perköltségben való marasztalását egyetemlegesen.

Álláspontja szerint helytállóan állapították meg a bíróságok azt, hogy az ügyletek egyenértékűnek tekintendők, tehát vagyonszerzés semmilyen módon nem következett be az I.r. alperesnél. Ebből következően pedig nem vizsgálhatták a többi feltétel fennállását. A bíróság a maguk összességében értékelte és meggyőződése szerint bírálta el a bizonyítékokat.

Kifejtette, hogy a számviteli törvény alapján sem állapítható meg az ítélet jogszabálysértése, mert nem volt vitatott, hogy az I.r. alperes vagyónak része volt a 3 részvénycsomag, vitás csak azok forgalmi értéke volt. Ha eleve nem volt olyan forgalmi értékük az adásvétel időpontjában, mint amilyen értéken az I.r. alperes a könyveiben nyilvántartotta, hanem azok forgalmi értéke legfeljebb a három adásvételi szerződésben kikötött vételár volt, akkor a három adásvétellel nem csökkenhetett az adós társaság vagyona pusztán azért, mert a részvénycsomagok könyvszerinti értéke névérték volt, a vételár pedig ennél alacsonyabb összeg.

Állította, hogy a részvénycsomagok forgalmi értékének megállapításakor az azokat kibocsátó részvénytársaságok helyzete, auditált mérlegei az irányadók és nem az I.r. alperes e tekintetben rögzített mérlegadatai.

Bejelentette, hogy a TE GR társasági is felszámolás alá került. (Fővárosi Bíróság 8.Fpk.01-09-007385, felszámoló: K. Zrt., a felszámolás kezdő időpontja: 2010. október 18.)

*

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy az nem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság a Cstv. 40. § (1) bekezdésre alapított elsődleges és másodlagos kereseti kérelem tekintetében megállapította, hogy helytállóan utasította el a jogerős ítélet a

kereseti kérelemnek ezt a részét, mert a szerződések érvénytelensége esetén sincs arra lehetőség, hogy az eljárást megindító hitelező igényének közvetlen kielégítésére kerüljön sor az ítélet alapján. Ilyen esetben a vagyontárgy a felszámolás alatt álló adós vagyonába kerül vissza és a Cstv. kielégítési sorrendjében meghatározottak szerint kerülhet csak a hitelezők között szétosztásra, figyelembe véve a kielégítési arányokat is.

A harmadlagos kereseti kérelem tekintetében elsőként az volt az eldöntendő kérdés, hogy a végelszámoló a 2006. június 28-i részvény adás-vételi szerződés megkötésével csökkentette-e az I. alperes vagyonát, s csak ennek megállapíthatósága esetén kell vizsgálni azt, hogy fennállnak-e a Cstv. 40.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában írt egyéb körülmények.

A másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét, mert álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vagyonsökkenés nem állapítható meg. Ezért a Legfelsőbb Bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a másodfokú bíróság a döntés meghozatalakor okszerűtlenül mérlegelte-e a bizonyítékokat, azokkal ellentétben áll-e határozata.

A Legfelsőbb Bíróság - a másodfokú bírósággal egyetértve - a kiegészítő szakvéleménynek a jogi háttérre, a felelősségre, a felelősség átvállalására, és a vezetés különböző feltevéseire (6. oldal) vonatkozó megállapításokat - mint ide nem tartozókat - figyelmen kívül hagyta. Az, hogy a keresettel érintett időszakban a vezetők, végelszámoló, tulajdonosok felelőssége megállapítható lenne-e, nem ennek a pernek a tárgya.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság: a befektetésként nyilvántartott részvények forgalmi értékét nem az határozza meg, hogy a tulajdonos azokat mekkora értéken tartja nyilván a saját mérlegében. A forgalmi érték meghatározásánál több szempont is szerepet játszhat. Az egyik a szakértő által elkészített vizsgálat elméleti alapjául szolgált: a racionális befektető érdekeit feltételezve vizsgálta meg a szakértő a részvények értékét annak megfelelően, hogy a részvénytársaságok milyen teljesítményt produkáltak 2005-ben, s mekkora vagyonnal rendelkeztek 2005. december 31-én. A racionális befektető a részvényekből osztalékra számít és arra, hogy a részvényeket másnak értékesítve a részvények vételáránál magasabb vételárat tud elérni. A szakértő véleménye egyértelműen megállapította, hogy ebből a szempontból a részvények értéke nulla forint volt. Ezt támasztották alá az eljárásban becsatolt egyéb szakértői vélemények és könyvvizsgálói jelentések. A részvény adásvételi szerződések szerint az érintett társaságok elveszítették jegyzett tőkéjüket, tőkepótlásra lenne szükség, a részvények értéke nulla. A D.

jelentés, az E. & Y. mérleg auditálást elutasító megállapításai a 2006. évi VI. és VII. havi mérlegek szerinti veszteségek, az A. Kft. jelentése, az A. Kft. részvények értékét nullában megállapító állásfoglalása mind azt tény a támasztják alá, hogy a 3 T. cég részvényei elveszítették értéküket.

A forgalmi érték meghatározásánál nem vitásan azok a szempontok is figyelembe veendőek, amelyeket a felperesek a fellebbezésben említettek - üzleti indokok -, azonban a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytállóan értékelte a felperesek által a fellebbezésben felsorolt tényezőket oly módon, hogy az adott cégek konkrét helyzetében ezt nem lehetett olyan tényezőkné tekinteni, amelyek a részvények értékét számottevően befolyásolhatták volna.

A forgalmi érték meghatározása körében a Legfelsőbb Bíróság azt is megvizsgálta, hogy elfogadható-e a szakértő könyvszerinti értékelése olyan esetben, amikor azt a 2005. december 31-i fordulónapra készített beszámolóra alapozta, illetve a 2005-ös folyamatokat vette figyelembe, holott 2006. tavaszán a cégcsoportnál reorganizációs folyamatok indultak.

Nem vitásan a szakértői vélemény a 2005-ös helyzeten alapult, azonban - jóllehet valóban történt reorganizációs kísérlet a társaságok működésének fenntartására - ezen részvénytársaságok mindegyike felszámolás alá került - egyikük már az értékesítéskor felszámolás alatt volt - a részvények értékét tehát az ezen időszakban történtek érdemben nem tudták befolyásolni.

A felperesek nem cáfolták meg a II.r. alperes azon előadását, hogy a megszerzett részvényekkel nem került jobb pozícióba az érintett részvénytársaságok tulajdonosi döntései meghozatalánál. A megszerzett részvénycsomagok - önmagukban - nem képeztek olyan részesedési nagyságot a társaságokban, amelyek alapján a II.r. alperes maga tudta volna befolyásolni a részvénytársaságok döntéseit. A felperesek pedig nem állították, hogy ezek a részvénycsomagok szükségesek lettek volna ahhoz, hogy a II.r. alperes esetleg olyan tulajdoni hányadhoz jusson, amellyel már érdemben tudja befolyásolni a társaságok határozatait.

A Legfelsőbb Bíróság az eljárás adatai alapján nem találta bizonyítottnak, hogy a felperesek keresetében hivatkozott, a csoport prosperáló ágazatainak a közös irányítást gyakorló társaságok érdekkörébe történő kiemelése, a társasági részesedések mögötti piaci területek, üzletágak elvonása, a kielégítési alap elvonása - amely a hitelezők részére a társaság további működése esetén elegendő fedezetet nyújthatott volna - **ezekkel** az adásvételi szerződésekkel történtek volna meg. A felperesek ezt csak állították, de erre vonatkozóan semmilyen bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, az eljárás adatai pedig ezt nem támasztották alá.

A forgalmi érték meghatározásánál az is figyelembe veendő, hogy zártkörűen működő részvénytársaságok esetén nincs mód a nyilvános értékesítésre, ezért a részvények forgalmi értékét a kifizetett vételár és az esetleges szakértői véleményben meghatározott szempontok alapján lehet meghatározni. Ennek figyelembe vételével a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben helytállóan állította azt, hogy nem történt vagyonsökkenés, mert a szakértői vélemény alapján nulla forint értékű részvények forgalmi értékét a II.r. alperes által kifizetett vételár alapján kell meghatározni.

Nem vitásan az első végelszámolás során nőtt a végelszámolási zárómérlegben feltüntetett negatív saját tőke mértéke. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban kifejtett álláspontját úgy kell értelmezni, hogy a beszámolóban feltüntetett vagyon **névleges értéke** valóban csökkent (emiat nőtt a negatív saját tőke) a perbeli szerződések eredményeként: hiszen a névértéken feltüntetett 441.003.000 Ft névértékű részvények helyett 8.550.000 Ft pénzösszeg került kiegyenlítésre -, azonban a szerződéseknek a vagyon **tényleges értékére** vonatkozóan nem volt kihatása, hiszen a bíróság álláspontja szerint a forgalmi értéknek megfelelő értéket fizetett a II.r. alperes a részvények ellenértékéért.

A fentiek alapján a Legfelsőbb Bíróság - egyetértve a jogerős ítéletben foglaltakkal - megállapította, hogy az eljárás adatai alapján a keresettel támadott adásvételi szerződések az adóstól nem voltak el értékelhető vagyont, ezért nem sértettek hitelezői érdekeket. Mindebből következően a Cstv. 40.§ (1) bekezdésében foglalt egyéb feltételek sem vizsgálhatók.

A szakértő a fent ismertetett iratokkal, és részben saját magával is ellentétes, adatokkal alá nem támasztott, a végelszámoló vagyonsökkenő magatartásra utaló kijelentéseit a bíróság, a többi bizonyítékkal ellentétben megalapozottan nem vette figyelembe. A Pp. 206. §-ában írt mérlegelési jogkörében eljárva, helytállóan utasította el a felperesek keresetét.

A Legfelsőbb Bíróság a fent kifejtett alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp.275.§ (3) bekezdése alapján.

A felperesek felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a II.r. alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely a jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Legfelsőbb Bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a)-b) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Az I.r. alperes a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem tett, ezért részére a Legfelsőbb Bíróság nem állapított meg költséget.

Budapest, 2011. október 24.

.Bodor Mária sk. a tanács elnöke, Dr.Csóke Andrea sk. előadó bíró,
Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró